

УДК 378.14.015.62

ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ – ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Л. М. Дибкова

У статті розглядається один із найважливіших аспектів сучасної освіти – оцінювання результатів навчальної діяльності студентів ВНЗ. Акцентовується на важливості попереднього планування навчальних результатів. Проаналізовано основні етапи.

Ключові слова: процес оцінювання навчальних результатів, планування навчальних результатів, самоефективність.

Питання збільшення результативності навчально-виховного процесу завжди було предметом дослідження науковців. Нині, коли здійснюється поступовий перехід до особистісно-орієнтованої освітньої технології, яка надає більше свободи ВНЗ, викладачам та студентам у виборі освітніх технологій та змісту навчальних програм, проблема посилення контролю за результатами навчальної діяльності набула особливої гостроти. Пошук оптимальних шляхів оцінювання навчальних результатів студентів із урахуванням основних функцій контролю є пріоритетним напрямом наукових розробок. Це питання досліджували такі науковці, як В. Беспалько, І. Булах, В. Загв'зінський, І. Зімня, О. Пошетун, Ю. Романенко, О. Субетто та багато інших.

Аналіз теоретичних джерел та практики застосування методів проведення контролю у вищій школі виявив певну хаотичність, нераціональність, відсутність дидактичної цілеспрямованості та довільність розробки викладачами завдань при проведенні контрольних заходів та оцінювання навчальних результатів.

Метою статті є дослідження процесу планування оцінювання навчальних результатів та його вплив на навчальну успішність студентів.

Ми виокремлюємо такі протиріччя у системі освіти на сучасному етапі розвитку суспільства.

1. Відповідно до вимог ринкової економіки відбувається орієнтація професійної освіти на підготовку тих спеціальностей, які прагнуть отримати абітурієнти та їхні батьки, що виступають у ролі і

замовників і споживачів освітніх послуг. Саме тому і виникає ефект «перевиробництва», наприклад, економістів і юристів.

2. Вітчизняні роботодавці наголошують на важливості наявності певних компетенцій у майбутніх фахівців. За результатами дослідження [5], проведеного на основі анкетування п'ятдесяти респондентів Донецького регіону (представники управлінського персоналу середніх та великих бізнес-структур) було встановлено, що сучасні роботодавці визначають як «дуже важливі» такі компетенції: здатність працювати в команді (64,2%); потенціал самостійно приймати рішення (50,7 %); знання професійної етики (47,5 %); лідерський потенціал (45,9 %); аналітичні навички (42,2 %); вміння ефективно спілкуватися (42,2 %); комп'ютерні навички (33,8 %); уміння готувати ділову документацію (18,8 %); уміння сприймати викладену інформацію (усну та письмову) – 18,4 %.

Аналогічні висновки отримали і ми, проаналізувавши вимоги кадрових агенцій підприємств до фахівців, які можуть ефективно працювати на тій чи іншій посаді. Окрім знань та вмінь професійної сфери необхідні й такі компетенції, як:

- проведення консультацій із колегами стосовно інформації, необхідної для розвитку власних знань, розуміння клієнтів та ринку;
- знаходження джерел потрібної інформації, перевірка її на надійність, достовірність, вичерпність;
- використання різноманітних аналітичних інструментів та методів аналізу наявної інформації;
- визначення тенденцій, вибір способів представлення якісної та кількісної інформації про стан ринку;
- застосування програмних засобів для роботи із інформацією;
- використання різноманітних джерел інформації, таких як державні відомства, мережа Інтернет, дослідження ринку та ін.

Таким чином, роботодавці очікують від фахівців широкого спектра компетенцій і такі вимоги мають бути враховані у навчально-виховному процесі вишів. Водночас бізнес-структури не мають стратегічних планів розвитку на тривалий період, для того щоб визначитися із переліком потрібних їм спеціалістів через 10-15 років, на який могли б орієнтуватися освітні установи.

3. Система державного регулювання діяльності ВНЗ, державні стандарти розробляються вкрай повільно і не встигають за стрімкою зміною вимог ринку праці.

Вирішення цих проблем, на нашу думку, полягає у реформуванні навчально-виховного процесу вишу, який базуватиметься на розробці нових та швидкій адаптації існуючих навчальних дисциплін, що приведе до підготовки висококомпетентних фахівців із креативним потенціалом, здатних до самовдосконалення і постійного самонавчання. Результати навчання будуть високими, якщо відбувається систематичний та всебічний контроль, при цьому студенти повинні бути активними учасниками, мати ретельний аналіз своїх робіт із визначенням помилок та рекомендаціями щодо правильного результату. Такий процес повинен відбуватися на основі чітко визначених і попередньо запланованих результатів навчання.

Використовують різні методи проведення контрольних заходів. Це можуть бути усне та письмове опитування, тестові завдання, портфоліо, есе, письмові індивідуальні роботи та ін. Але лише за умови проведення жорсткого об'єктивного контролю засвоєння кожним студентом кожної теми створюються передумови для включення в підсумковий контроль (іспит) узагальнюючих питань (творчих, проблемних, аналітичних тощо).

За умов перенесення акцентів на якість освіти вирішального значення набуває аналіз ролі планування оцінювання отриманих навчальних результатів, без чого неможливе ефективне управління навчальним процесом. Ми погоджуємося із В. А. Болотовим, який, розглядаючи аспекти якості освіти, виокремлює серед інших такі недоліки традиційної системи контролю, що «домінує в навчальних закладах Росії і яка несумісна із сучасними напрямками модернізації освіти»:

- відсутність загальних критеріїв оцінювання, стандартизованих вимірників та єдиних шкал, внаслідок чого неможливо зіставити оцінки учнів і загальних результатів шкіл;
- недостатній рівень використання методів самоконтролю, самокорегування та самооцінки результатів навчальної діяльності;
- недостатній рівень реалізації навчаючої і мотиваційної функції традиційного контролю, що заважає встановленню співробітництва між учнем та педагогом... [3, с.126].

Навчальна програма будь-якої дисципліни має значний обсяг нового навчального матеріалу для студентів, тому для оцінювання отриманих результатів необхідно попередньо виокремити найсуттєвіші аспекти (навички виконання практичних завдань, знання термінології, розуміння логіки дій, які виконуються, тощо). Структурно-функціональна характеристика процесу оцінювання являє собою єдність діагностичної,

аналітичної, інформаційної, корегуючої, рефлексивної та мотивуючої функцій.

Складовими частинами оцінювання навчальних результатів є планування контрольних заходів із визначенням структурних одиниць, що підлягають оцінюванню (терміни, визначення, теорії, практичні дії тощо); комплекс критеріїв та показників, які дозволять об'єктивно оцінювати результати; набір навчальних завдань, розроблений відповідно до структурних одиниць навчального матеріалу, що перевіряється; система балів, що відображає досягнутий рівень; аналіз та корегування навчального процесу.

Підкреслюючи важливу роль планування навчальних результатів, Норман Е. Гронлунд зазначає, що оцінювання буде ефективним, якщо:

- спрямоване на чітко визначений перелік запланованих навчальних результатів;
- його характер і функції відповідають результатам, які треба оцінити;
- відповідає характеристикам студентів і є справедливим;
- надає значущу, надійну та об'єктивну інформацію;
- передбачає надання студентам зворотної інформації щодо результатів оцінювання;
- його результати виявляють слабкі сторони навчання;
- результати дають інформацію, корисну для оцінювання відповідності цілей, методів і навчальних матеріалів [4, с.13].

Таким чином, ми визначаємо такі етапи планування оцінювання навчальних результатів:

- а) поділ навчального матеріалу на певні частини, виокремлення у кожній із них компонентів, які планується отримати у результаті навчання;
- б) визначення показників якості навчання та розробка критеріїв оцінювання;
- в) формування шкали рівнів досягнення критеріїв якості;
- г) проектування методики для вимірювання показників;
- д) конструювання оціночних процедур, які дозволяють адекватно визначити досягнутий рівень кожним студентом (навчальні завдання, тести, письмові опитування тощо);
- е) оцінювання навчальних результатів;
- є) збір, оброблення, аналіз та інтерпретацію отриманих даних;

ж) надання інформації для студентів та організаторів навчального процесу;

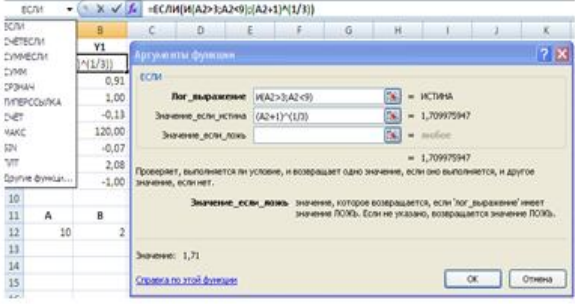
з) розроблення рекомендацій із удосконалення навчання студентів.

Специфічність проведення навчальних занять у вишах припускає роботу із багаточисельними аудиторіями студентів, що значно ускладнює оцінювання та аналіз отриманих результатів кожного студента. Тому, при проведенні занять з інформатики ми впроваджуємо інтерактивні інформаційні технології у всі структурні компоненти навчальної діяльності. Наприклад, на лекції з метою якнайширшого охоплення студентів творчою навчальною діяльністю ми використовуємо презентацію із елементами анімації, створену у середовищі програми MS PowerPoint. Наприклад, представлення принципів роботи із функцією «ЕСЛИ» табличного процесора MS Excel значно спрощується, коли студентам у наочному вигляді (на слайді) подається зображення, на якому вміщено: а) умови для вирішення задачі; б) результат розрахунку – функція «ЕСЛИ» в її кінцевому вигляді; в) копія екрана MS Excel із занесеними аргументами функції. Таким чином, лише один слайд програми MS PowerPoint вміщує великий обсяг навчальної інформації. Викладачів достатньо лише пояснити послідовність виконання всіх дій, що значно спрощує процес викладання, збільшує час для додаткового роз'яснення або наведення інших прикладів. За необхідності можна швидко повернутися до попередніх питань.

Паралельно ми надаємо студентам друковану версію всіх слайдів (рис. 1), що дозволяє ефективно працювати у великих аудиторіях. Після пояснення викладачем навчального блоку інформації із розгорнутими прикладами студенти мають можливість самостійно розв'язувати задачу. Для цього на екрані наводиться умова задачі, після розв'язання її студентами – відкривається наступний слайд із правильною відповіддю. Таким чином, вся аудиторія студентів охоплена активною навчальною діяльністю. Викладач при цьому може уточнювати певні питання, поправляти, направляти студентів у напрямку знаходження правильної відповіді. Студенти порівнюють власні записи з еталоном на слайді презентації, оцінюють і, за необхідності, виправляють помилки. Така форма проведення лекції дає змогу викладачеві миттєво оцінити рівень засвоєння студентами блоку навчального матеріалу, зробити висновки щодо повторення його або можливості рухатися далі.

Вбудована функція ЕС.ЛИ

$$Y1 = \begin{cases} \sqrt[3]{X+1}, & \text{якщо } X < 9, X > 3 \\ 10X, & \text{якщо } X = 12 \\ \sin|x| \end{cases}$$

=ЕСЛИ(И(A2>3;A2<9);(A2+1)^(1/3);ЕСЛИ(A2=12;10*A2;SIN(ABS(A2))))

1. Запишіть функцію розрахунку Y2

2. Запишіть функцію розрахунку Y3

$$Y2 = \begin{cases} 2X + A, & \text{якщо } X = 4, X > 8 \\ \frac{A}{B}X, & \text{якщо } X < -2 \\ 2B|X| \end{cases}$$

$$Y3 = \begin{cases} X^3 + 4A, & \text{якщо } X > 8 \\ 10ABX, & \text{якщо } X \leq 0 \\ tgX \end{cases}$$

Рис. 1. Фрагмент друкованої версії презентації за темою «Функція «ЕСЛИ» із наведеним прикладом і завданнями для студентів

Необхідно також акцентувати на важливості ретельно спроектованого інформаційного наповнення дисципліни. Це: перелік, зміст та термін проведення контрольних заходів; перелік питань, що виносяться на перевірку; кількість балів за ту чи іншу навчальну діяльність. Таку інформацію ми оголошуємо студентам на початку вивчення дисципліни, що стимулює мотивацію, спрощує проектування ними своєї роботи.

Існують і певні вимоги до навчальних завдань. Тут важливо дотримуватися певних правил: кількість питань, що опрацьовуються, має бути достатньою для визначення рівня засвоєного навчального матеріалу і не бути надто деталізованою через включення дрібних частин – замала не відображає об'єктивних результатів оцінювання, занадто велика – унеможливорює творчий підхід до виконання. Ми пропонуємо створювати кілька невеликих за обсягом завдань, які виконуються протягом навчального заняття. Доцільно також пропонувати студентам творчі завдання, що виконуються індивідуально, в позаурочний час. Такими, можуть бути, наприклад, теми «Аналіз використання табличного процесора Excel на персональному комп'ютері та мобільному телефоні».

Очікуваний контроль стимулює навчальну діяльність студентів, саме тому важливо попередньо оголошувати про проведення контрольних заходів, акцентувати на головних питаннях, виокремлювати найбільш

складні. При проведенні нами дослідження серед 120 студентів-першокурсників, які вивчають інформатику, було встановлено такі результати. На запитання «Чи проводилось Вами повторення навчального матеріалу напередодні проведення контрольного заходу?» 80% студентів відповіли «Так», а на запитання «Чи повторюєте Ви навчальний матеріал напередодні практичного заняття?» позитивну відповідь дали лише 35% студентів. Оцінка викладача і самооцінка студента співпадають у середньому на 70%, а загалом до контрольних заходів негативно ставляться 22% студентів.

Попередньо сплановані і чітко визначені навчальні результати дають можливість студентам більш ефективно здійснювати самостійне навчання. Наприклад, при вивченні інструментів текстового процесора MS Word необхідно опрацювати питання «Створення змісту». Можна поставити питання таким чином: «Створіть 2-х рівневий зміст із 3-х пунктів», але тут студенти виконують чітко прописану інструкцію. Якщо ж розробити інтерактивне завдання, яке подається у вигляді роздрукованого документа MS Word із вже створеним змістом (рис. 2), студенти мають розпізнати такий об'єкт, визначити самостійно метод створення і отримати документ, аналогічний виданому викладачем. При цьому вони вчаться на своїх помилках, сприймають відповідні ризики, експериментують із різноманітними засобами й інструментами.

Частина 5. Колонтитули.	
Верхня або нижня частина сторінки документа може вміщувати колонтитул ² . Для створення колонтитула використовують команди ... головного меню, після чого на екрані дисплея з'являється рамка для ... та панель інструментів	
В рамку можна включати ..., ..., ...; кнопки панелі інструментів дають можливість автоматично вставляти в колонтитул елементи <u>автотексту</u> : ..., ...,	
<u>Зміст.</u>	
Частина 1. Форматування.....	1
Розділ 1. Робота з абзацами.....	1
Розділ 2. Таблиці.....	1
Частина 2. Границі і заливка.....	2
Частина 3. Буквица.....	2
Частина 4. Символи.....	3
Розділ 1. Вставка символів.....	3
Розділ 2. Вставка символів.....	3
Частина 5. Колонтитули.....	3
<u>Предметний покажчик</u>	
міжрядковий інтервал, 1	
параметри абзацу, 1	
символ, 2	
<u>Список ілюстрацій</u>	
Таблиця 1. Прислів'я.....	2
Таблиця 2. Розрахунок.....	2

Рис. 2. Завдання, що виконується у текстовому процесорі MS Word

Спостерігаючи за роботою студентів над цими завданнями, ми впевнилися, що таке навчання їх більше мотивує, вони стають значно цілеспрямованішими, наполегливими і впевненими в собі. Водночас вони вчаться оцінювати ефективність своєї навчальної діяльності, бачити свої недоліки у методах навчання, замислюватися над їхнім поліпшенням та вдосконаленням. Самоконтроль – важливий чинник формування особистості. Саме адекватне самооцінювання результатів своєї діяльності, вміння побачити прогалини, проаналізувати їх, знайти шляхи їх подолання і є тим важелем, що визначають успішність особистості.

Досліджуючи питання успішності в діяльності, Аронсон [1] визнає, що люди з високою самоефективністю ставлять більш високі цілі, докладають більше зусиль і проявляють велику наполегливість перед невдачами – таким чином збільшується вірогідність того, що вони будуть успішними. Самоефективність – вміння індивіда усвідомлювати власні здібності для побудови своєї поведінки, яка відповідає певному завданню або ситуації. Ті студенти, які усвідомлюють свою самоефективність, докладають більше зусиль для виконання складних дій, мають велике очікування успіху і, як правило, досягають гарних результатів, що, в свою чергу, підвищує самооцінку і самоповагу. Низький рівень самоефективності, пов'язаний з очікуванням провалу, мисленне побудови невдалого сценарію вирішення питання, полаблюють мотивацію і дійсно веде до невдачі.

Набуття самоефективності відбувається одним (або комбінацією) таких засобів: а) здатність побудувати поведінку (чималу роль тут відіграє минулий досвід); б) побічний досвід (спостереження за іншими, які успішно виконують поставлене завдання, але не за тими, хто неуспішний, – набувається негативний досвід); в) вербальне переконання (запевнення іншими в здатності індивіда на успіх – придатне лише для дійсно посильних завдань, в іншому випадку можливе подальше зниження рівня самоефективності); г) емоційна напруга перед стресом шкодять ефективному вирішенню. Самоефективність дає змогу керувати (знижувати) рівень такої напруги.

Таким чином, при плануванні оцінювання навчальних результатів необхідно визначити, які питання навчальної дисципліни і в якому обсязі студент має оцінити самостійно та передбачити контроль цього матеріалу у певному узагальненому вигляді.

Ефективно впливає на підвищення результативності навчальної діяльності студентів запровадження принципу кумулятивності при оцінюванні. Так, у ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» під час іспиту студенти можуть отримати лише 50% від підсумкового значення оцінки. Інші 50% вони отримують протягом семестру, накопичуючи бали за поточним оцінюванням, що є гарним стимулом для регулярної та систематичної навчальної діяльності протягом всього семестру. Використання принципу кумулятивності розширює можливості традиційної системи оцінювання, збільшує мотивацію студентів до ефективного навчання. За такої форми організації навчального процесу оцінювання результатів навчання кожного студента відбувається більш диференційовано.

Оцінювання досягнутих навчальних результатів має бути скероване на розвиток суб'єктної позиції студентів стосовно власної професійної освіти, включення навчальних результатів студентів до поля їхніх особистісних досягнень, що призведе до перетворення їх у суб'єкти керування якістю своєї професійної підготовки. Для цього ми пропонуємо студентам заповнити таблицю самооцінки за визначеними викладачем окремими питаннями теми (рис. 3). Це дає можливість проаналізувати власні знання і самостійно визначити, які саме питання необхідно доопрацювати.

Таблиця понять, знань, вмінь для самооцінки (тема «MS Excel») – фрагмент			
Прізвище		Група №	
№ п/п	Компоненти оцінювання	Самооцінка	Оцінка викладача
1.	<i>Перелік термінів, які я засвоїв:</i>		
	компоненти MS Excel (рядок формул, ярлик, вкладки ...)		
	адресація комірки		
	функція користувача		
	...		
2.	<i>Знання, яких я набув:</i>		
	консолідація даних		
	фільтрація даних		
	зведені таблиці		
	...		
3.	<i>Вміння, якими я володію:</i>		
	створення і робота із макросами		
	розрахунок проміжних підсумків		
	використання інструмента «Пошук рішень»		
	...		

Оцінка виставляється у вигляді: 0, 5, 10 балів.

Рис.3. Таблиця самооцінки за темою MS Excel

Функції оцінювання не обмежуються лише констатацією рівня навченості. Оцінювання – це також і засіб стимулювання навчання, позитивної мотивації, впливу на особистість. Саме під впливом об'єктивного оцінювання у студентів складається адекватна самооцінка, критичне ставлення до своїх успіхів. Для цього ми впроваджуємо такий метод, як письмовий звіт (схематичний) за результатами, наприклад, попереднього заняття, що дає змогу студенту ще раз переглянути навчальний матеріал, проаналізувати його, виправити помилки.

Разом із тим слід відзначити, що ефективність та об'єктивність оцінювання навчальних результатів залежать і від професійної компетентності викладача, його досвіду, психолого-педагогічної ерудиції, педагогічної техніки і такту. Важливе значення при цьому мають такі фактори, як вибір найбільш ефективних форм і методів контролю знань, умінь і навичок; оперативність тактичних прийомів діагностики знань; вибір формальних критеріїв оцінювання і статистичний аналіз результатів контролю; висновки і прийняття рішень.

Т. В. Бережинська, аналізуючи оцінювальну діяльність учителя, виділяє такі уміння:

- визначати мету оцінювання;
- встановлювати об'єкти оцінювання у конкретній педагогічній ситуації;
- конкретизувати загальні критерії оцінювання;
- зіставляти реальні результати навчально-пізнавальної діяльності з цілями процесу навчання на основі критеріїв;
- визначати рівень навчальних досягнень молодших школярів та відповідних норм оцінок;
- вибирати ефективні форми і види оцінки;
- повідомляти оцінки учневі [2].

Враховуючи актуальні питання розвитку освітньої системи, ми доповнюємо цей перелік такими уміннями:

- проектувати навчальні завдання таким чином, щоб заняття відбувалось у творчій атмосфері, де студенти були б зацікавлені знайти вирішення самостійно за мінімальної допомоги викладача;
- створювати умови для інтеграції зусиль студентів у розв'язанні задачі, використання ними взаємодопомоги;
- володіти методами самовдосконалення, саморозвитку, саморегулювання, особистісна та предметна рефлексія;

– мати високий рівень інформаційної культури та ін.

Тобто оцінювання отриманих навчальних результатів – це не проста констатація оцінок, а багатокомпонентний педагогічний інструмент, який спрямований на ефективне навчання студентів і тому потребує ретельної попередньої підготовки.

Незапланований успіх – запланована поразка, тому на початку вивчення дисципліни ми пропонуємо студентам конкретний план навчальних блоків із визначенням дат, на яких підбиваються попередні підсумки. Така робота здійснюється у письмовому вигляді (письмові документи швидше породжують обов'язки). Але залишаємо за студентами право вносити певні зміни (наприклад, у терміни) із погодженням з викладачем. Планування – це витончений план примушення не тільки іншого, але й самого себе. Планування створює для студента додаткову мотивацію у зв'язку з тим, що саме він і для себе особисто цей план створює.

Аналізуючи емоційне спрямування результатів контрольних заходів, ми вважаємо, що необхідно контролювати не стільки отриманий результат навчальної діяльності, скільки ті зусилля, які витрачені на його отримання. Якщо оцінка висока, але зусилля мінімальні, це призведе до формування поверхового ставлення до навчання, зниження мотивації і в подальшому до зниження і результатів в цілому. Якщо ж оцінка невисока, а зусилля витрачені значні, це призводить до аналогічних наслідків. Ці висновки підтверджують і проведені нами дослідження. Студент із доброю попередньою підготовкою може в кінці навчання з курсу інформатики перетворитися на невстигаючого, якщо викладач не приділяє йому достатньо уваги, не враховує ті фактори, які ведуть до успіху.

Необхідно максимально реалізовувати індивідуальний підхід до кожного і змінювати горизонтальне оцінювання досягнень (з іншими) на вертикальне (із самим студентом). Саме тому ми прагнемо створити ситуацію успіху на етапі оцінювання навчальних результатів. Незважаючи на невисоку оцінку, ми підкреслюємо певні досягнення студента, якщо він доклав значних успіхів, які можна виміряти шляхом порівняння із попереднім станом.

Таким чином, формується позитивне ставлення до навчання в цілому, почуття успіху, викликане подоланням труднощів. Посилюється активне ставлення до навчання, прагнення стати більш успішним.

Якщо заплановані навчальні результати чітко визначені, простіше встановити і критерії оцінювання успішності. Всю різноманітність якісних і кількісних критеріїв можна умовно представити як дві підмножини, що відображають виховну і дидактичну функції викладача.

В першу підмножину, як правило, включають три групи критеріїв: для оцінювання ефективності засобів і методів індивідуального виховного впливу в поточному навчальному процесі, для оцінювання системи організації і методик кількісного (суспільного) виховного впливу в ході навчального процесу та, нарешті, для оцінювання результатів виховання студентів на завершальних етапах навчання.

В другу підмножину входять дидактичні критерії, які стосуються навчального матеріалу, завдань, посібників і підручників: критерії оцінювання навчальної діяльності студентів з відображенням результатів формування знань, умінь, навичок і розвитку їхніх здібностей і, нарешті, критерії, пов'язані з оцінюванням кінцевих результатів навчання, діяльності викладача, оптимізації засобів і методів навчальної роботи.

Результати оцінювання можна використовувати для аналізу ефективності різних аспектів навчального процесу. Приміром, вони можуть допомогти встановити міру реалістичності навчальних цілей, відповідність навчальних методів і матеріалів, а також з'ясувати, чи добре була організована послідовність набуття навчального досвіду. Якщо більшість студентів під час оцінювання показують незадовільні результати, то в цьому можуть бути винні самі студенти, але проблеми, скоріш за все, криються в навчальному процесі. Викладач, можливо, прагнув результатів недосяжних для студентів, використовував невідповідні матеріали або неефективні методи досягнення бажаних змін. Аналіз відповідей студентів та обговорення результатів у групі мають виявити першопричини навчальної проблеми, щоб можна було вдатися до коригувальних дій [4].

Таким чином, оцінювання навчальних результатів має ґрунтуватися не лише на знаннях, вміннях та навичках студентів (як це відбувається нині), але й на таких досягненнях, як суб'єктивний досвід, соціально значущі цінності, досвід спілкування та взаємодія з іншими. Планування оцінювання допомагає викладачеві приймати рішення, які безпосередньо впливають на успішність навчання, проводити аналіз та корегування навчального процесу. Крім того, оцінювання допомагає студентам у навчанні, а саме: ретельно спланована програма оцінювання буде

безпосередньо впливати на навчання, спонукати студентів працювати для досягнення навчальних цілей курсу, заохочувати до інтенсивнішої навчальної діяльності, спрямовуючи її на досягнення запланованих результатів та оперативно надаючи відомості про результати. Тому значущість оцінювання, розмаїтість його функцій вимагають пошуку таких показників, які відображали б усі сторони навчальної діяльності і забезпечували їхнє виявлення. З цієї точки зору нині існуюча система оцінювання знань та умінь вимагає перегляду з метою підвищення її діагностичної значущості.

Література

1. Аронсон Е. Психологические законы поведения человека в социуме. СПб – ПРАЙМ – ЕВРОЗНАК, М.: Нива, 2002. – 560 с.
2. Бережинська Т. В. Формування готовності майбутнього вчителя до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів: дис.. канд. пед. наук: 13.00.04/ Бережинська Тетяна Василівна. – К., 2007. – 198 с.
3. Болотов В. А. Системы оценки качества образования : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений, получающих образование по пед. направлениям и специальностям / В. А. Болотов, Н. Ф. Ефремова. – Москва : Университетская книга: Логос, 2007. – 190 с.
4. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практ. посіб. – К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні”, 2005. – 312 с.
5. Шубін О., Сіменко І., Пальцун І. Реалізація компетентнісного підходу у формуванні майбутніх фахівців як основа конкурентоспроможності сучасного ВНЗ // Вища освіта України. – 2011. – №3

ПЛАНИРОВАНИЕ УЧЕБНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ – НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ УСПЕШНОСТИ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ

Л. Н. Дыбкова

В статье рассматривается один из наиболее важных аспектов современного образования – оценка результатов учебной деятельности при профессиональной подготовке студентов университета. Акцентируется на необходимости предварительного планирования результатов обучения. Проанализированы основные этапы.

Ключевые слова: процесс оценивания результатов обучения, планирование образовательных результатов, самоэффективность.

PLANNING EDUCATIONAL OUTCOMES – A PREREQUISITE FOR THE SUCCESS OF UNIVERSITY STUDENTS

L. M. Dybkova

This article discusses one of the most important aspects of modern education, the evaluation of the results of the training activities of the university students. The author of the article accentuates the importance of preliminary planning of educational results and analyzes its main stages.

Keywords: process evaluation of educational results, planning of educational results, self-effectiveness

Дибкова Людмила Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформатики Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана» (м. Київ, Україна)

Рецензент – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор М. Б. Євтух

УДК[378.091.33-027.22:53]:[159.944+159.952]

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ УВАГИ ТА РІВНЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

О. М. Діденко, Д. М. Діденко., Є. В. Коваленко

У статті розглядається проблема підвищення ефективності проведення практичних занять із загального курсу фізики для слухачів підготовчого відділення вищих навчальних закладів на основі зміни рівня самостійності студентів при виконанні навчальних завдань.

Ключові слова: *концентрація уваги, рівень працездатності, коректурний метод дослідження, швидкість виконання завдання, індекс точності, показник темпу виконання.*